

Wijkbezoeken voor onverwachte inzichten

“Hoe kunnen de leefwereld en de systeemwereld goed samenwerken om aardgasvrije wijken te realiseren?” Die vraag stelde het OFL aan bureau ZieglerGautier. Samen met hen vonden er in 2020 omgevingswandelingen plaats in wijken in de steden Dordrecht, Baard (Fr.) en Arnhem. Daarnaast werd een onderzoek verspreid onder stadsmakers en gesprekken gevoerd met gemeentelijke projectmanagers aardgasvrij. Zo kreeg het OFL een actueel beeld van de relatie tussen inwoners en overheid.

Wandelen in de wijk

Juist in deze Covid-periode, waarin mensen elkaar minder ontmoeten, is het belangrijk dat de leefwereld en de formele wereld met elkaar in verbinding blijven staan. Daarom trok het OFL samen met ZieglerGautier de wijken in om te leren over hoe de leef- en formele wereld goed kunnen samenwerken om aardgasvrije wijken te realiseren.

Tijdens een [omgevingswandeling](#) wordt gesproken met bewoners en stakeholders. Dit levert vaak nieuwe en onverwachte

informatie op omdat willekeurig mensen worden aangesproken. Deze mensen maken meestal geen gebruik van de formele overleggen zoals bewonersavonden. Het is een goede manier om in de wijk levende en gedeelde thema's, sleutelplekken en sleutelfiguren te identificeren. Omgevingswandelingen in wijken in Dordrecht, Baard en Arnhem leverde, samen met interviews, inzichten over de huidige stand van zaken van de relatie tussen inwoners en overheid. Hieronder vind je de belangrijkste inzichten en conclusies die daaruit

voortkwamen. Deze inzichten en conclusies vormen een bron voor het actie-onderzoek dat OFL voor het Programma Aardgasvrije Wijken uitvoert.

Bevindingen

De gesprekken op straat, gesprekken met maatschappelijke organisaties en met ambtelijke medewerkers hebben geleid tot de volgende bevindingen:

- Het draagvlak in wijken voor *verduurzaming* van de gebouwde omgeving lijkt sterker geworden sinds de eerste omgevingswandelingen die in 2019 zijn uitgevoerd. Het is daarbij opvallend dat in alle sociale lagen de klimaatproblematiek wordt herkend en dat mensen bereid zijn om daaraan bij te dragen.
- Juist door het genoemde toenemende draagvlak voor verduurzaming wordt het zichtbaarder en voelbaarder dat bewoners en initiatiefnemers zich niet verbonden voelen met geïnitieerde projecten vanuit de overheid. Projecten die voor het aardgasvrije wijken worden gezien als projecten van de overheid. Bewoners en maatschappelijke initiatieven vinden dat deze projecten te weinig aansluiten om hun leefwereld.
- De overheid, in de rol van afzender en initiator van deze projecten, wordt niet in alle gevallen vertrouwd. Dit heeft een beperkende werking op het draagvlak voor en een bijdrage aan het aardgasvrij maken van wijken.
- Er is gebrekkige afstemming tussen gemeentelijke afdelingen en beleidsdoelen. Het aardgasvrij maken en verduurzamen van wijken heeft de potentie om aan te sluiten bij sociale en ruimtelijke agenda's. De mogelijkheden lijken niet optimaal te worden benut.
- Wijkbedrijven, sociale ondernemingen, buurtinitiatieven en (energie-) coöperaties hebben

al een bestaand netwerk in de wijk en hebben een zekere mate van geloofwaardigheid bij de bewoners. Zij kunnen goed bijdragen aan het aardgasvrij maken van wijken. Het is een laag in de samenleving die effectief kan worden benut door lokale overheden. Dit is schaalbaar te maken door een aanpak te ontwerpen die in alle wijken een verbinding aan gaat met deze laag. Dat kan een gestandaardiseerd onderdeel van de aanpak worden.

- De relatie tussen (actieve) bewoners en de (lokale) overheden staat onder druk, ondanks de enorme toewijding bij zowel lokale ambtenaren en sociaal initiatiefnemers. De verschillen in dynamiek tussen de twee werelden leiden tot frustratie bij maatschappelijke initiatiefnemers. Er worden 'schotten' ervaren tussen gemeentelijke afdelingen, waardoor deze initiatieven weinig concrete steun ervaren. Gebrek aan herkenning en erkenning van het werk dat deze maatschappelijke laag uitvoert draagt bij aan de eerdergenoemde frustratie. Men wil graag bijdragen aan een duurzamere toekomst, maar voelt zich niet écht betrokken. Een typerende en opgetekende metafoor voor de relatie overheid-maatschappelijk initiatief was dat *de overheid is als een buurman die in zijn eentje de verlichting voor het straatfeest aan het ophangen is en niet om hulp vraagt*.

Hierboven vind je een fotoverslag en sfeerimpressie van de omgevingswandelingen.

Het volledige verslag kan je opvragen via: SecretariaatOFL-PAW@overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Dit is een uitgave van:

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving
Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag
Postbus 20901 | 2500 EX Den Haag

E-mail:
info@overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Kijk voor meer informatie op:
www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

